

A11

DOI: 10.14232/fgykf.2022.a11

Öt észak-magyarországi lómenta (*Mentha longifolia* (L. (L)) állomány illóolaj-összetételének értékelése kísérleti természetben*Patonay Katalin¹, Radácsi Péter², Szalontai Helga¹, Zámboriné Németh Éva²**1 Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Kutatási és Fejlesztési Központ, Élelmiszertudományi és Borászati Tudásközpont, Eger**2 Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kertész tudományi Intézet, Gyógy- és Aromanövények Tanszék, Budapest*

A lómenta (*Mentha longifolia* (L.) L.) illóolaj-összetétele nemzetségén belül kiemelkedően változatos. Kemotaxonómiája ennek ellenére nincs egységes rendszerbe foglalva, illetve, az ipar nem hasznosítja illóolaját. Szelektált pulegon- és mentofuránmentes típusai ízesítő vagy tartósító (antioxidáns, illetve antimikrobiális) hatású illóolajat adhatnak.

Öt észak-magyarországi populáció (HOR-1, HOR-2, EGR3, DOM és KBT) termesztett állományának mintáit vizsgáltuk. A kísérleteket 2019-2020-ban folytattuk két termőhelyen, Egerben és Soroksáron. A virágzásokor vett, szobahőmérsékleten szárított, foztott mintákból az illóolajat a Ph. Hg. VII. előírásai szerinti Clevenger-desztillációval nyrtük, az illóolajspektrum analízise pedig GC-MS módszerrel (Agilent GC 6890 apparátus, Agilent 5975 tömegdetektor) történt.

A HOR-1 állományból új kemotípust írtunk le. Ez karvakrol (19,28–20,56%), karvakrol-acetát (8,81–10,40%), timol (13,36–13,90%), 1,8-cineol (14,87–17,45%) alapú, évjárat és hely szerint csekély ingadozásokkal. A γ -terpinén anyagcseretermékeken alapuló illóolajösszetétel a fajban atipikus. A *Mentha* nemzetség egészét tekintve is ritka jelenségről van szó. HOR-2 állományban az összetételt nagyon variabilisnak figyeltük meg, mert egy tétele timol (19,79%) és 1,8-cineol (14,93%) alapú, míg a másik három dihidrokarvon izomereken (69%-ig) alapul. A jelenség háttere további vizsgálatot igényel. EGR3 állomány vegyületcsoportjait nézve (limonén-3-oxo/epoxidok és szeszkviterpének/szénhidrogének) tipikus a fajban. Ugyanakkor hasonlóan nagy koncentrációban jelenlévő szeszkviterpénekről, illetve, ezek kombinációjáról a cisz-piperiton-epoxiddal mint fő összetevővel, nincs irodalmi előzmény a fajból.

Témavezetők: Zámboriné Németh Éva és Szalontai Helga